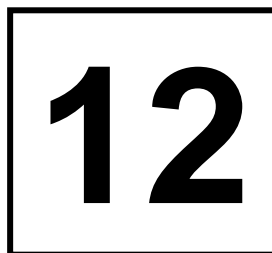

รูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
PARTICIPATION MODEL IN STUDENT AFFAIRS SERVICE ADMINISTRATION
OF SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 27

อุเทน วิระทูล*

รองศาสตราจารย์ศิริศักดิ์ จันญาไชย**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานกิจการนักเรียน ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ผู้แทนผู้นำชุมชน ผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนกรรมการนักเรียน รวมทั้งหมด 312 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย และการพรรณนาเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา คือ 1) มีองค์คณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาส่วนหนึ่ง (94.20 %) ในรูปแบบคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน 2) ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก และโดยทั่วไปมีขอบข่ายงานกิจการนักเรียน 3 งาน คือ งานสวัสดิการและการบริการนักเรียน งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน งานวินัยและการปกครองนักเรียน แต่ในสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดีมีงานเพิ่มอีก 1 งาน คืองานกิจกรรมเพิ่มเติม

2. สภาพปัญหาของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา คือ 1) มีองค์คณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาส่วนหนึ่ง (94.20 %) ในรูปแบบคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน 2) ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และโดยทั่วไปมีขอบข่ายงานกิจการนักเรียน 3 งาน คือ งานสวัสดิการและการบริการนักเรียน งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน งานวินัยและการปกครองนักเรียน แต่ในสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดีมีงานเพิ่มอีก 1 งาน คืองานกิจกรรมเพิ่มเติม

3. การนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาโดยรูปแบบมีองค์ประกอบ คือ 1) คณะกรรมการบริหารงานกิจการนักเรียน 2) ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน และ 3) กระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียน

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ABSTRACT

The research aimed to 1) studying the present conditions of the school participation in student affairs service administration, 2) studying the problems of participation in student affairs service administration of the schools, and 3) presenting the model of participation in student affairs service administration of the schools. The research samples were 312 administrators, student affairs students' guardians, community leaders, the local government organizations, representatives, and student councils. The research instrument was 5-scaled questionnaire. Mean and standard deviation were used to analyze the collected data. The computer program was employed to define and describe the mean.

The findings of the study were as follows:

1. The present conditions of the participation in student affairs service administration of the schools were presented as follows. 1) A group of people participating in some parts of the student affairs service administration (94.20%) was in a form of student affairs service committee. 2) The participation in student affairs service administration was at high level. The level of participation in student affairs service administration was high. The student affairs service framework was within 3 services namely, welfares and student services, student development activities, and disciplines and student administration. However, there was another one service added in the good model schools called extra activities.

2. The findings of participation problems in student affairs service administration of the schools could be presented as follows. 1) A group of people participating in some parts of the student affairs service administration (94.20%) was in a form of student affairs service committee. 2) The level of participation in student affairs service administration was at moderate level. The student affairs service framework was within 3 services namely, welfares and student services, student development activities, and disciplines and student administration. However, there was another one service added in the good model schools called extra activities.

3. The components of participation model in student affairs service administration of the schools consisted of 1) the student affairs service administration committee, 2) the student affairs service framework, and 3) the student affairs service administration process.

บทนำ

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาดังนี้ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2). 2545 : 12,33,34) เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติ โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 2)

นโยบายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยใช้รูปแบบการบริหารงานที่มีบุคคลหลายๆ คนเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมกันกำหนดนโยบาย ร่วมตัดสินใจ เพื่อให้ฝ่ายปฏิบัติในหน่วยงานหรือองค์กรมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเข้าไปร่วมในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาหรือการคัดเลือกตัวแทนกลุ่มเข้าไปร่วมในกิจกรรม เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการให้ได้มากที่สุด การมีส่วนร่วมที่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานศึกษา สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครอง และครู หรือระหว่างบ้านและสถานศึกษา สำหรับการมีส่วนร่วมของบุคคล เอกชน ประชาชน และท้องถิ่น เป็นกลไกสำคัญของการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่สถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป (ราชกิจจานุเบกษา. 2550 : 29-30) การจัดการศึกษากับการดำรงชีวิตของสังคมไทย มีความผูกพันกันมาเป็นเวลานานนับตั้งแต่สุโขทัย ถึงกรุงศรีอยุธยาตอนต้น การศึกษาเล่าเรียนเริ่มต้นที่บ้าน วัด และวัง โดยมีพ่อแม่ พระสงฆ์ ครู ชาวต่างชาติเป็นครูผู้สอน การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างเรียบง่ายเหมาะสมกับความเป็นอยู่ในยุคนั้น คือ เรียนวิชาเกี่ยวกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ปัจจุบันสถาบันการศึกษาที่สถานประกอบการมีความสำคัญและสัมพันธ์กันมากขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาไม่ใช่เรื่องของครูและสถาบันการศึกษาเท่านั้นทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปเพื่อการเรียนรู้ของทุกคนไม่ว่าเป็นครอบครัว ชุมชน วัด โรงเรียน กองทัพ กระบวนการทางเศรษฐกิจทุกอย่าง สื่อมวลชน เรียกว่าการศึกษาเป็นวิถีชีวิต เป็นทั้งวิธีการและเป้าหมายของกิจกรรมทุกชนิดของมนุษย์ ดังนั้นการจัดการศึกษาในอนาคตต้องเป็นการจัดการศึกษาสำหรับคนทั้งมวล และให้สังคมทั้งมวลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาไม่ใช่เรื่องของครู สถาบันการศึกษา หรือกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่ทุกฝ่ายของสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ประเวศ วะสี. 2546 : 7-10) สถานศึกษานับว่าเป็นสถาบันหนึ่งในสังคม ที่ต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสถาบันอื่นๆ ซึ่งเป็นสถาบันที่เป็นตัวกำหนดความต้องการของบุคคลและบทบาทของสถานศึกษาในชุมชนนั้นๆ การบริหารกิจการนักเรียนถือว่ามี ความสำคัญต่อนักเรียนและสถานศึกษาที่ไม่น้อยไปกว่าด้านอื่นๆ เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของสังคมไทยในปัจจุบัน ในทุกทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการสื่อสารนับว่าเป็นยุคไร้พรมแดน สามารถติดต่อกันได้สะดวกสบาย รวมไปถึงสื่อออนไลน์ต่างๆ ซึ่งนับว่าเป็นภาระหน้าที่และความรับผิดชอบอันสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ต้องมีการวางแผนอย่างรัดกุม เพื่อให้การบริหารงานเกิด ประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุด การบริหารกิจการนักเรียนเป็นการบริหารเกี่ยวกับนักเรียนโดยตรง ซึ่งนอกเหนือจากการสอน ในห้องเรียนตามปกติและเป็นการมุ่งส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในสถานศึกษาให้ดำเนินไปด้วยดี อันจะเป็นผลไปถึง การพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติที่ดีงาม และมีระเบียบวินัยในตนเอง งานด้านการบริหารกิจการนักเรียน เป็นงานที่ช่วยพัฒนานักเรียนได้รอบด้าน โดยที่ สถานศึกษา ครู ผู้บริหาร รวมถึงผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จะต้องช่วยกัน คิด ช่วยกันทำกิจกรรมต่างๆ ที่จะก่อประโยชน์ต่อนักเรียนให้มากที่สุดและยังเป็นตัวช่วยผลักดันและสนับสนุนการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนเป็นอย่างดี ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสำคัญไว้ดังนี้ 1. ทำให้เกิดความสงบ เรียบร้อยในสถานศึกษา 2. ส่งเสริมให้การเรียนการสอนผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา 3. นักเรียนแต่ละคนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะตนเต็มตามศักยภาพ 4. นักเรียนที่มีปัญหาด้านต่างๆ ได้รับความช่วยเหลือ และแก้ไขพฤติกรรมให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี 5. บุคลากรในสถานศึกษารู้จักควบคุมตนเองให้ อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข รู้จักการให้และการรับ มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เข้าใจและยอมรับกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ 6. บุคลากรในสถานศึกษาเข้าใจรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ของ ตนเองอย่างถูกต้อง (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 16)

ดังนั้นการบริหารกิจการนักเรียนนับว่ามีความสำคัญมาก ทั้งนี้เพราะการบริหารกิจการนักเรียนที่กระทำนอกห้องเรียนปกติแล้วยังสามารถพัฒนานักเรียนได้ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจ ซึ่งมีความสำคัญช่วยให้นักเรียนเป็นคนสมบูรณ์ สามารถอยู่ร่วมกันกับคนอื่นและทำงานร่วมกับคนอื่นได้ดีในสังคม การบริหารกิจการนักเรียนยังให้ความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลายแก่นักเรียน ภายใต้การควบคุมดูแลของครูอาจารย์ที่ใกล้ชิดอย่างเพียงพอและช่วยให้นักเรียนเติบโตตามปกติเป็นผู้ใหญ่ที่มีทั้ง ภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน คือพลเมืองของชาติที่พึงปรารถนา(ธีรวิทย์ ประทุมนพรัตน์. 2557 : 6) สอดคล้องกับ ตำรา ประเสริฐกุล (2542 : 5) การบริหารกิจการนักเรียนยังช่วยส่งเสริมการดำรงชีวิต ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งเสริมสุขภาพกายสุขภาพจิต ผ่อนคลายและแก้ปัญหาให้นักเรียน ช่วยให้ค้นพบความถนัดความสามารถ พัฒนาบุคลิกภาพ ส่งเสริมทักษะการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความรู้สึกรักคิดที่ดีงาม นักเรียนเข้าใจบทเรียนมากขึ้น เข้าใจความจริงของสังคมการอยู่ร่วมกันและเข้าใจความจริงในชีวิตดียิ่งขึ้น (ทัศนทร์ เขาวนปรีชา. 2542 : 59-60) สอดคล้องกับ อเนก ส่งแสง(2540 : 5-6)

การบริหารกิจการนักเรียนในปัจจุบันยังขาดความชัดเจนเกี่ยวกับโครงสร้างของรูปแบบรวมถึงคณะบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร ขอบข่ายงานกิจการนักเรียนที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดในสถานศึกษา รวมถึงกระบวนการบริหารกิจการนักเรียนที่ไม่มีกระบวนการที่เป็นแนวทางที่ชัดเจนเป็นธรรม แต่ในการปฏิบัติก็ขึ้นอยู่กับสถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นผู้กำหนดขึ้นเอง จึงก่อให้เกิดปัญหาที่สถานศึกษาโดยเฉพาะที่เปิดสอนในระดับมัธยม ซึ่งนักเรียนจะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นและกำลังจะก้าวสู่วัยรุ่นตอนปลาย เป็นวัยที่ชอบอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ติดเพื่อน ใจร้อน ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. 2556 : 41-43)

จากเหตุผลดังกล่าว การบริหารแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาเป็นตัวแปรที่ควรศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ ในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เพื่อนำรูปแบบที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบบริหารกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

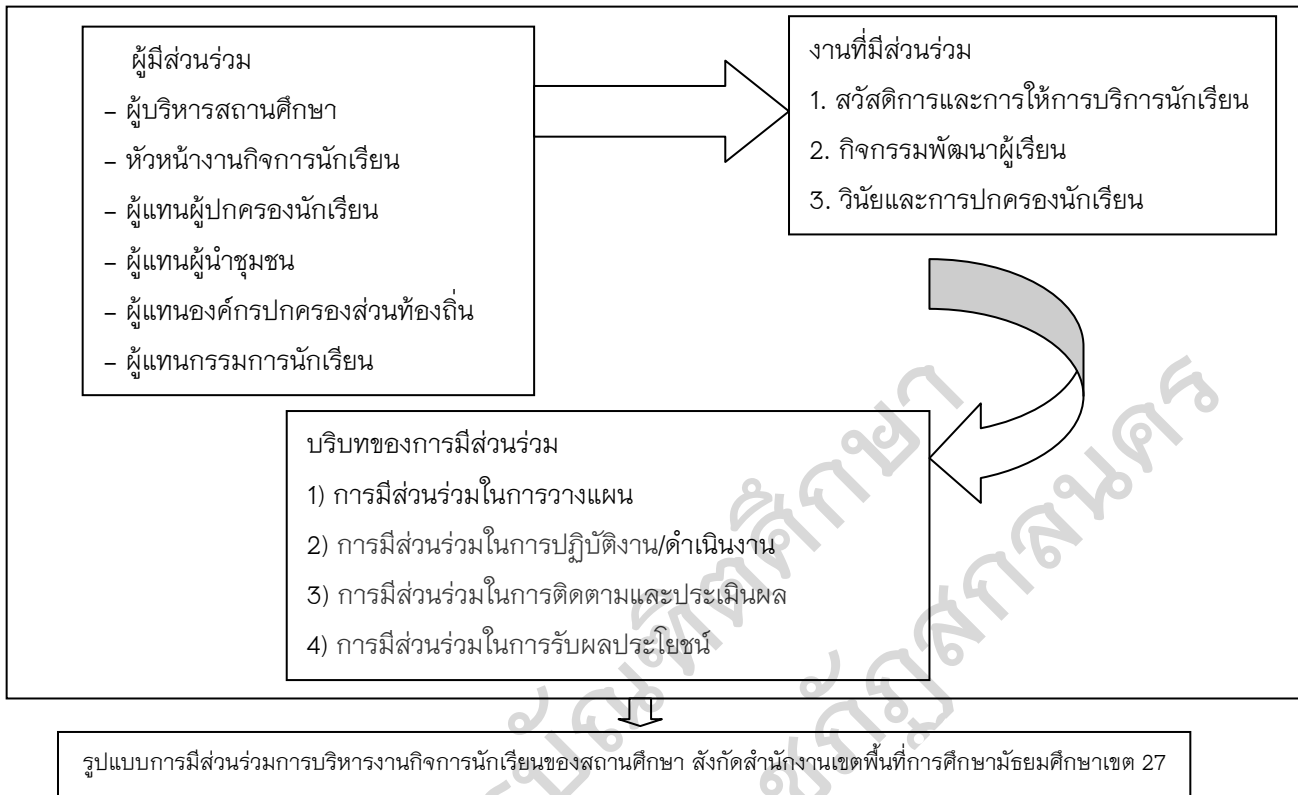
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาค้นค้นทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร วารสาร หนังสือและงานวิจัย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิด นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546 : 4) จันทราณี สงวนนาม (2551 : 167) สันติ บุญภิรมณ์ (2552 : 59) ยุพาพร รูปงาม (2545 : 5) สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554 : 276) เอกชัย กิสุขพันธ์ (2538 : 237) เมตต์ เมตต์การุณจิต (2547 : 16)

โกวิท พวงงาม (2545 : 8) จินตวีร์ เกษมศุข (2554 : 4) สำนักมาตรฐานการศึกษา (2545 : 116) สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554 : 282) ถวิลวดี บุรีกุล (2551 : 36 - 39) ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542 : 214)

ภาพประกอบ 1 รูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงพรรณนาในรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 60 คน หัวหน้างานกิจการนักเรียน จำนวน 60 คน ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 60 คน ผู้แทนผู้นำชุมชน จำนวน 60 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 60 คน ผู้แทนกรรมการนักเรียน จำนวน 60 คน รวมทั้งหมด 360 คน สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 60 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจงประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานกิจการนักเรียน จำนวน 104 คน กลุ่มผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ผู้แทนผู้นำชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 156 คน กลุ่มผู้แทนกรรมการนักเรียน จำนวน 52 คน ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 312 คน สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารงานกิจการนักเรียน (Best Practices) ประจำปีการศึกษา 2555 – 2556 จำนวน 3 แห่งได้แก่ โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย โรงเรียนโคกกล่ามพิทยาคม และ โรงเรียนเชิงขวัญพิทยาคม โรงเรียนละ 3 คน รวม 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ชุด มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .992 .950 และ .977 ตามลำดับ คือ

ชุดที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) หัวหน้างานกิจการนักเรียน แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหา การมีองค์คณะบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมของการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

ตอนที่ 4 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

ชุดที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย 1) ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน 2) ผู้แทนผู้นำชุมชน 3) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ชุดที่ 3 ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย กรรมการนักเรียน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

2. แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง

วิธีรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือและอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามด้วยตนเองถึงผู้อำนวยการโรงเรียน โดยระบุกลุ่มตัวอย่าง

3. การติดตามแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามและรับคืน หลังจากกำหนดเวลาไว้ 15 วัน โดยติดตามด้วยตนเอง

4. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบ รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาดำเนินการตามขั้นตอนของการจัดกระทำ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Validity) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach อำนาจจำแนกโดยวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation)

สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานกิจการนักเรียน ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.85 ส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 57.69 สำหรับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน พบว่า 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 63.46

1.2 ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.00 สำหรับสถานภาพ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 33.30

1.3 กรรมการนักเรียน ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.80 สำหรับระดับชั้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.20 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานหน้าที่มากที่สุดคือ ประธานนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 44.20

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานกิจการนักเรียน สภาพปัจจุบันของการมีองค์คณะบุคคลที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ไม่มีองค์คณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมโดยเฉพาะและไม่มี การแต่งตั้งอย่างเป็นทางการคิดเป็นร้อยละ 5.80 มีองค์คณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมโดยเฉพาะและมีการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการคิดเป็นร้อยละ 94.20 ทั้งนี้มีองค์คณะบุคคลที่ประกอบด้วยมากที่สุด

2) ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานกิจการนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 48.10 ส่วนขององค์คณะบุคคลที่ประกอบด้วยต่ำสุดคือ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาหัวหน้างานกิจการนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 3.80

1.5 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานกิจการนักเรียน ด้านงานสวัสดิการและการให้บริการนักเรียน ด้านงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านงานวินัยและการปกครองผู้เรียน การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

1.6 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ผู้แทนผู้นำชุมชน ผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.7 การวิเคราะห์ปัจจุบันของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 กรรมการนักเรียน การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. การศึกษาสภาพปัญหาของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

2.1 การวิเคราะห์สภาพปัญหาของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานกิจการนักเรียน ด้านงานสวัสดิการและการให้บริการนักเรียน ด้านงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านงานวินัยและการปกครองผู้เรียน การวิเคราะห์สภาพปัญหาของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 การวิเคราะห์สภาพปัญหาของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ผู้แทนผู้นำชุมชน ผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การวิเคราะห์สภาพปัญหาของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 การวิเคราะห์ปัญหาของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 กรรมการนักเรียน การวิเคราะห์สภาพปัญหาของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$)

3. การนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

3.1 การสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารกิจการนักเรียน (Best Practices) จากผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานกิจการนักเรียน ครูฝ่ายปกครอง และหัวหน้างานวิชาการ ประจำปีการศึกษา 2556 – 2557 จำนวน 3 แห่ง ในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 9 คน

3.2 ยกร่างและรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้วิจัยนำผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน จากขั้นตอนที่ 1 มาจัดทำรูปแบบ โดยรูปแบบมีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ 1) คณะกรรมการบริหารงานกิจการนักเรียน 2) ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน และ 3) กระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมการบริการงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีประเด็นที่สำคัญนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า

1.1 สภาพปัจจุบันของการมีองค์คณะบุคคลที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ไม่มีองค์คณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมโดยเฉพาะและไม่มี การแต่งตั้งอย่างเป็นทางการคิดเป็นร้อยละ 5.80 มีองค์คณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมโดยเฉพาะและมีการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการคิดเป็นร้อยละ 94.20 ทั้งนี้มีองค์คณะบุคคลที่ประกอบด้วยมากที่สุด 2) ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานกิจการนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนขององค์คณะบุคคลที่ประกอบด้วยต่ำสุดคือ 4) ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานกิจการนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน โดยสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก ในทุกขั้นตอนของกระบวนการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ขั้น คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ตามแผน การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในขอบข่ายงานกิจการนักเรียน 3 งาน คือ งานสวัสดิการและการบริการนักเรียน งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน งานวินัยและการปกครองนักเรียน จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันสถานศึกษาทั่วไปยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนค่อนข้างมาก ซึ่งในหลักบริหารกิจการนักเรียนจะทำให้เกิดผลเสียคือ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ตลอดจนการร่วมชื่นชมยินดีในความสำเร็จของของสถานศึกษา (จิณฉัตร ปะโคทัง, 2551 : บทคัดย่อ) ซึ่งสอดคล้องกับไรค์เอาร์ท (Rideout, 1997 : 3348-A) ที่พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ยังไม่เข้มแข็ง การมีส่วนร่วมที่ยังไม่ชัดเจน การบริหารกิจการนักเรียนส่วนใหญ่ขาดการสนับสนุนงบประมาณในการบริหารการจัดกิจกรรมและความจริงจังในการนิเทศ กำกับ ติดตามงานที่ได้รับมอบหมาย การจัดประชุมผู้ปกครองเฉพาะกลุ่มเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ยังมีการปฏิบัติน้อย (มลรัก ทุมแสง, 2555 : 130-133) ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน เป็นปัญหาที่จะต้องศึกษาค้นคว้า เพื่อประโยชน์การพัฒนากิจกรรมการเรียนให้เจริญก้าวหน้าอย่างยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนร่วมเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนตัวอย่าง มีความรู้ ความเข้าใจในงานกิจการนักเรียนเป็นอย่างดี และมีแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนางานกิจการนักเรียนได้เป็นอย่างดี สามารถนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของงานกิจการนักเรียน

1.2 การสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารงานกิจการนักเรียน (Best practices) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานกิจการนักเรียน ผู้แทนกรรมการนักเรียน พบว่า มีองค์บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียน ได้แก่ คณะกรรมการที่ปรึกษางานกิจการนักเรียนที่มีบทบาทหน้าที่จำนวน 9 ข้อ และคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียนที่มีบทบาทหน้าที่จำนวน 14 ข้อ และมีขอบข่ายงานกิจการนักเรียนที่สำคัญ ได้แก่ งานสวัสดิการและการบริการนักเรียน งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน งานวินัย และการปกครองนักเรียนและงานเพิ่มเติม รวมถึงมีกระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียนของคณะกรรมการที่ปรึกษางานกิจการนักเรียน คือ การกำหนดนโยบาย การให้ข้อเสนอแนะ การสนับสนุนส่งเสริม กระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียนของคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน การมี

ส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ซึ่งจะเห็นได้ว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา และยังสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 ตามมาตรา 6 (2) การมีส่วนร่วมของชุมชนและสถานศึกษาในการพัฒนารูปแบบความมีวินัยของนักเรียนในระดับประถมศึกษาเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับบริบทของชุมชนหลายประการ เช่นเงื่อนไขทางด้านพื้นฐานความคิดของคนในชุมชน ความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน การรวมกลุ่มของคนในชุมชน และความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน คือ ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู กลุ่มวิทยากรอิสลามศึกษา กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน รวมถึงเงื่อนไขทางชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (สำเนียง ช่วยประสม. 2551 : 85-87) ดังนั้น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศาสนาและวัฒนธรรมความเชื่อและความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนของคนในชุมชนและเงื่อนไขทางด้านสถานศึกษาซึ่งได้แก่ คุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษา คือผู้บริหารสถานศึกษาและคณะบริหารงานของสถานศึกษา ตลอดจนผลงานของสถานศึกษาทั้งในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน การให้ความสำคัญในการทำงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชนทำให้เกิดการมองปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยอย่างรอบด้าน มีความสอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของชุมชน และการดำรงชีวิตของคนในชุมชนอันจะมีผลให้ผู้เรียนและเยาวชนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นแบบอย่างที่ดีกับบุคคลทั่วไปในชุมชนและสังคม

2. สภาพปัญหาของการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า

2.1 สภาพปัจจุบันของการมีองค์คณะบุคคลที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ไม่มีองค์คณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมโดยเฉพาะและไม่มีการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการคิดเป็นร้อยละ 5.80 มีองค์คณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมโดยเฉพาะและมีการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการคิดเป็นร้อยละ 94.20 ทั้งนี้มีองค์คณะบุคคลที่ประกอบด้วยมากที่สุด 2) ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานกิจการนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนองค์คณะบุคคลที่ประกอบด้วยต่ำสุดคือ 4) ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานกิจการนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน โดยสภาพปัญหาของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ในทุกขั้นตอนของกระบวนการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ชั้น คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในขอบข่ายงานกิจการนักเรียน 3 งาน คือ งานสวัสดิการและการบริการนักเรียน งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน งานวินัยและการปกครองนักเรียน จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาทั่วไปยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการนักเรียน ซึ่งในหลักบริหารกิจการนักเรียนทำให้เกิดผลเสียและการปัญหาในเรื่องของระบบราชการ (จิณณวัตร ปะโคทั้ง. 2551 : บทคัดย่อ) ซึ่งสอดคล้องกับ ไรด์เอาท์ (Rideout. 1997 : 3348-A) ที่พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ยังไม่เข้มแข็ง การมีส่วนร่วมที่ยังไม่ชัดเจน การบริหารกิจการนักเรียนส่วนใหญ่ขาดการสนับสนุนงบประมาณในการบริหารการจัดกิจกรรมและความจริงใจในการนิเทศ กำกับ ติดตามงานที่ได้รับมอบหมาย การจัดประชุมผู้ปกครองเฉพาะกลุ่มเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหา และสอดคล้องกับ (สัมฤทธิ์ แก้วตา. 2553 : 138-139) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนางานกิจการนักเรียน โรงเรียนพศัฒภูมิพิทยาคาร อำเภอพศัฒภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนพศัฒภูมิพิสัย อำเภอพศัฒภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า 1. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนพศัฒภูมิพิทยาคาร อำเภอพศัฒภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม พบว่า ครูและผู้ปกครองมีความเห็นว่าสภาพปัจจุบันการดำเนินงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานกิจการ

นักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง 2. ปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยรวม พบว่า ครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นว่าปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ (อรพิมพ์ ธงชัย. 2553 : 82-85) ได้วิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรีและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียนและระดับชั้น ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 3) ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียนและระดับชั้นโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี มีแนวทางการพัฒนา 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการบริการแนะแนว ด้านการจัดบริการห้องสมุด ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย และด้านการจัดบริการสุขภาพอนามัยนักเรียน

3. การนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

3.1 รูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรูปแบบมีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบที่ 1 คณะกรรมการบริหารงานกิจการนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการ 2 คณะ คือ คณะกรรมการที่ปรึกษากิจการนักเรียนและคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวสอดคล้องกับ (สันติ บุญภิรมย์. 2552 : 59-65) ที่กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถได้เข้ามาร่วมงานกับผู้บริหาร การบริหารแบบมีส่วนร่วมมี 2 รูปแบบคือ รูปแบบคณะกรรมการและรูปแบบบุคคลและสอดคล้องกับ (วินัย ดิสงส์. 2552 : 12-13) ได้นำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วม โดยมีรูปแบบคือ 1) รูปแบบคณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารือ (Consulting Management) ช่วยคิด ตัดสินใจและร่วมทำงาน เช่นกรรมการที่ปรึกษา 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยการทำงานเป็นกลุ่มหรือทีม (Team Working) รูปแบบการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของธุรกิจหรือเป็นเจ้าของรับผิดชอบงานบริหาร

องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 1) งานสวัสดิการและการบริการนักเรียน 2) งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) งานวินัยและการปกครองนักเรียน 4) งานกิจกรรมเพิ่มเติม ซึ่งขอบข่ายงานกิจการนักเรียนดังกล่าวสอดคล้องกับ (มาลัยรัก ดวงดีและโสวัฒน์ อุทัยลี. 2552) ได้นำเสนอขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน คือ 1) เป็นงานบริการและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ 2) การปกครองนักเรียนให้มีวินัยในตนเองและในโรงเรียน และ 3) เป็นกิจกรรมที่พัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนตามความถนัดและความสนใจ สอดคล้องกับ (สมศักดิ์ คงเที่ยง. 2552) ที่กล่าวว่างานบริหารกิจการนักเรียนครอบคลุมงานต่างๆ คือ 1) การดำเนินงานก่อนเข้าเรียนและพ้นจากโรงเรียน 2) การจัดสวัสดิการนักเรียน 3) การบริหารเกี่ยวกับระเบียบวินัย 4) การจัดกิจกรรมนักเรียน 5) การจัดกิจกรรมสอนเสริม

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการบริหารของคณะกรรมการที่ปรึกษางานกิจการนักเรียนและกระบวนการบริหารของคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) การปฏิรูปการศึกษาและเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยศึกษาประเด็นปัญหาหลักในการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยึดโยงกัน และเน้นการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ มิใช่เพียงจุดใดจุดหนึ่งที่แยกจากกันตั้งแต่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนไทยยุคใหม่ ปรับกระบวนการเรียนรู้

เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ โดยการสร้างครูยุคใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถ มีใจรัก มีคุณธรรม จริยธรรม เข้ามาเป็นครู คณาจารย์ และปรับระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพคล่องตัว เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 7-8) ดังนั้นการบริหารจัดการศึกษาในปัจจุบันจะต้องมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจเป็นรูปธรรม ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 ตามมาตรา 6 (2) ที่ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสอดคล้องกับ (โฉมฉาย กาศโฮสธ, 2554 : 265-268) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1.สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ 1) มีองค์ประกอบบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษาส่วนหนึ่ง (46.46%) ในรูปแบบคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน 2) ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และ 3) โดยทั่วไปมีขอบข่ายงานกิจการนักเรียน 3 งาน คือ งานสวัสดิการนักเรียน งานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แต่ในสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดีมีงานเพิ่มอีก 1 งาน คืองานกิจกรรมเพิ่มเติม 2. การสร้างรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรูปแบบมีองค์ประกอบคือ 1) คณะกรรมการบริหารกิจการนักเรียน 2) ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน และ 3) กระบวนการบริหารกิจการนักเรียน และคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. การทดลองใช้รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กลุ่มทดลองมีผลการปฏิบัติตามรูปแบบของคณะกรรมการที่ปรึกษากิจการนักเรียนและคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4. ผลการประเมินความเหมาะสมละความมีประโยชน์ของรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 3 องค์ประกอบทั้งด้านความเหมาะสมและความมีประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนค่อนข้างมาก ไม่มีองค์ประกอบบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยเฉพาะไม่มีการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดควรกำหนดให้ทุกสถานศึกษาแต่งตั้งองค์ประกอบบุคคลให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการนักเรียน โดยเฉพาะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการอย่างเป็นทางการ

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า บทบาทหน้าที่และกระบวนการบริหารของคณะกรรมการที่ปรึกษากิจการนักเรียนมีความสำคัญสูง และเป็นหน้าที่ใหม่ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและสถานศึกษาจึงควรมีระบบการให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่และกระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียนแก่คณะกรรมการที่ปรึกษากิจการนักเรียนอย่างเป็นทางการและเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า บทบาทหน้าที่และกระบวนการบริหารของคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญสูง และเป็นหน้าที่ใหม่ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและสถานศึกษาจึงควรมีระบบการให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่และกระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียนแก่คณะกรรมการที่ปรึกษางานกิจการนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยและพัฒนา รูปแบบการให้ความรู้แก่คณะกรรมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาแต่ละขนาดที่มีความพร้อมด้านปัจจัยสนับสนุนภายในและภายนอกแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2551.
- โกวิท พวงงาม. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. ม.ป.ท., 2545.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2547.
- จันทร์นิ สงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน, 2551.
- จินตวีร์ เกษมสุข. การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.
- โหมฉาย กาศโอสถ. รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2554.
- ตำรา ประเสริฐกุล. การบริหารงานกิจการนักเรียน. พิษณุโลก : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม, 2542.
- ถวิลวดี บุรีกุล. ระบบการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัด : ทำอย่างไรให้เป็นจริง. สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า, 2551.
- ธีรวิทย์ ประทุมพันธ์. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์, 2534.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง. กรุงเทพฯ : 598 Print, 2546.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- ประเวศ วะสี. “การปฏิรูปการศึกษาจังหวัดเพื่อคนทั้งมวลชน.” มติชน. 26 : 10 ; กรกฎาคม, 2546.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 116.ตอนที่ 74 ก. หน้า 12,23,34. 19 สิงหาคม 2542.
- มลรัก ทুমแสง. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนางานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านกุดฮู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2555.
- มาลัยรัก ดวงดี และไสววัฒน์ อุทัยสี. กิจการนักเรียน. ม.ป.ป.
- <http://202.29.5.17/kitchakam/sub/krumoo1/> 8 พฤศจิกายน 2556 ที่สืบค้น

- เมตต์ เมตต์การุณจิต. การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ.
กรุงเทพฯ : บั๊ตพอยท์, 2547.
- ยุพาพร รูปงาม. การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณ ในการปฏิรูป ระบบราชการ. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2545.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. การการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาคุฎฎ์บัณฑิต
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539.
- สันติ บุญภิรมย์. นวัตกรรมการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บั๊ตพอยท์, 2552.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. หลักการทฤษฎีและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2554.
- สัมพันธ์ แก้วตา. สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนางานกิจการนักเรียนโรงเรียนพยุคภูมิวิทยาคาร
อำเภอพยุคภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม,
2553.
- สำเนียง ช่วยประสม. การมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเพื่อพัฒนารูปแบบความมีวินัยของนักเรียนระดับประถมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2551.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. “สพม.27,” แผนปฏิบัติการประจำปี 2556.
www.secondary 27.go.th 30 ธันวาคม 2556 ที่สืบค้น.
- สำนักนโยบายด้านการศึกษามหาภาค สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานการศึกษา,
สำนักงานสภาพัฒนาการศกัฎฎ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษาและทบวงมหาวิทยาลัย.
ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. กรุงเทพฯ : เอส. อาร์. พรินติ้ง, 2545.
- อ้อยทิพย์ อินทวิเชียร. การศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนวัดตโปทาราม สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต3. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554.
- Rideout, F. D.. School-based management for small schools in Newfoundland Labrador. N.P. :n.p., 1997.